

Sanayinin Paslanan Çarkları

Sanayi sektörü, ekonomisinin temel taşlarından biridir. Bir ülke gerçek anlamda sanayileşme yolunda ise sanayinin kalma değeri büyük, ekonominin gelişmesini hızlandırır, GSMH'nin büyümesine önemli katkıda bulunur. Yalnızca lokomotif alt sektör alan makine imalatından örnek vermek gerekirse, bu sektörde katma değeri %75-80'i bulmaktadır. Dolayısıyla sanayi pek çok sektörü de doğrudan etkileyerek, ekonominin üretken ve sürdürülebilir büyümesine ortam yaratır.

Ülkemizde uzunca bir süreden beri (son 4-5 yılda hızlanarak) sanayi yatırımları ekonominin temelini güçlendirecek boyutta yapılamamakta krizden bu yana da yatırımlar gerileme, daralmaya doğru gitmektedir. Küresel krizin etkisini göstermeye başladığı 2008 Eylülünden itibaren üretimde daralma başlamış, yeni yatırım yapılmadığı gibi mevcut tesisler de zor günler yaşamaya başlamıştır. 2009'un başından itibaren gerekli önlemlerde alınmadığı için sanayi üretiminde düşüşler hızlanmıştır. Üretimde düşüşler ihracatın gerilemesine paralel olarak özellikle bazı alt sektörlerde ciddi boyuta ulaşmıştır.

2009 yılının ilk altı ayında milli gelirdeki küçülme, bir önceki yılın aynı dönemine göre %10,1 oranında olmuştur. Sektör bazındaki daralmalar ele alındığında ve yine aynı dönemler söz konusu olduğunda; sanayide % 19,8 ticarete % 21,5, ulaştırma-haberleşmede %15,2 ve inşaatla %22,6 dir. Tek büyüyen sektör mali sektör (bankalar, finansman aracı kuruluşları) olup büyüme %12,1' dir. Bir reel sektörün darboğaza düştüğü bu dönemde sanayiye kredi vermekten kaçınan bankaların yükselişi ilginç bir gelişmeye işaret etmektedir. Doların artmadığı, reel faizlerin düştüğü bu süreçte, kredi kartı sahipleri, tüketici kredisi alanlar ve benzeri kişiler hızlı bir biçimde bankalara sarılmaktadırlar. Ekonomi yalpaladıkça, bankalar karlarını artırmaktadırlar.

2009'un ilk altı ayında toplam harcamalarda % 10,1 oranında küçülme olmuştur. Bu oran hane halkı tüketiminde % 7,5 (daralma) civarındadır. Yatırımların aynı dönemde % 30,3 azaldığı özel sektör yatırımlarında bu oranın % 38,1'i bulunduğu gözlenmektedir. Buna karşın devletin harcamalarında % 6,9 artış söz konusu olmaktadır. Kriz emeğiyle geçinenler üzerinde silindir etkisi

yaratmış, güven faktörü azalmış, harcamalar düşmüş, kredi borcu olan tüketicilerin sayısı artmış, bundan yararlanan sektörler kârlarını katlayarak ekonominin yüzakı(!) olmuşlardır.

Türkiye de kronik hale gelen işsizlik sonucu küresel krizle birlikte tavan yapmıştır. Sanayi üretiminin arttığı ve büyümenin % 6,1'lere ulaştığı dönemlerde bile işsizlik sorun olmaktan devam etmiş, % 10 oranından aşağı düşmemiştir. 2009 Haziran ayı itibarıyla istihdam oranının %40'lara gerilediğini, işsizlik oranının ise % 15,1'e fırladığını görmekteyiz. Tarım dışı işsizlik oranı ise % 17,0 olup, genç nüfusta işsizlik oranı %25'dir. Her dört gençken biri işsizdir. Sanayi üretimi daraldıkça işsiz sayısı 3,2 milyona yaklaşmaktadır. Resmî rakamların dışında, iş aramaktan vazgeçen kesimi ve kronik işsizleri hesaba kattığımızda bu rakam 6 milyonu bulmaktadır. Türkiye işsizlikte dünya üçüncülüğüne oturmuştur.

Bir diğer önemli gösterge, ticari ve sınai faaliyet gösteren firmaların bilançolarının analizi ile ortaya çıkan mali yapılarının durumudur. 2000 yılı sonu itibarıyla bu firmaların toplam maddi varlıkları 82,3 milyar dolar, yükümlülükleri (borçları) ise 161 milyar dolardır. 2003 yılında 30,9 milyar dolar olan maddi varlıkları 2008'de 82,3 milyara ulaşmış, yükümlülükler 50,7 milyar dolardan 161,0 milyar dolara yükselmiştir, yükümlülükler nakdi krediler ile ithalat borçlarından oluşmaktadır.

2008 sonunda nakdi krediler 146,3 milyar dolardır. 2003'de firmaların net döviz açığı 20 milyar dolara ulaşmazken, 2008 yılında 79 milyarı bulmuştur. Bu süreç dışa bağımlılığı artırmış, döviz açığı dörde katlanmıştır. Ekonominin taşıma suyla çarkların döndürülemediğinin bir kanıtı da bu göstergedir.

2002 yılından bu yana cari açığın hızla arttığı ihracat artışının ithalat artışıyla birlikte yürüdüğü sürekli ortaya konulmuştur. Bu da dışa bağımlı girdilerin sanayiye egemen olduğu bir yapılaşmayı somutlanmaktadır. Daha önce de bu yapının özelliklerini ve bazı sektörlerde % 70 'in üstünde dış girdinin söz konusu olduğunu belirtmiştik.

2002 yılında 626 milyon dolar olan cari açık 2005 yılında 22,1 milyar dolara çıkmış, 2008 yılı sonunda ise 41,2 milyar dolarla tavan yapmıştır. 2009'un ilk altı ayında 11,3 milyar dolar olan cari açık yılsonunda 2005 yılındaki seviyeye ancak ulaşacaktır. Bu durum ihracattaki daralmanın krizin etkisi ile ithalata büyük çapta etkilediğini, aynı zaman dış kredi ve yabancı sermayenin düşme seyrinde olduğunu ortaya koymaktadır. Sağlıklı bir ekonomide cari açığın düşmesi, ekonomik yapının değiştiğini ve iç kaynaklara yöneldiğini belgeler. Ancak biz bunu küçülmenin ve üretimin daralmasını ortaya çıkardığını bilmekteyiz. 2009 Temmuz'da ihracatın küçülmesi % 30,3'ü buldu. Sanayide bir önceki yılın aynı dönemine göre daralma % 33,4 yaklaştı. Bu ithalata etkiledi ve dış ticaret açığı azaldı. En büyük düşüş demir-çelik'e % 60,1, makine imalatında % 30,4'ü buldu. KDV ve ÖTV' deki indirimler daha çok ithal ürünlerin avantajı olarak belirlendi. Bütün bunlar yine yatırımların azalmasının önlenemeyeceğini ortaya koyuyor, sanayide planlamanın, tasarrufların artırılmasının, stratejik önemini bir kez daha gündeme getiriyor.

2002 yılında 626 milyon dolar olan cari açık 2005 yılında 22,1 milyar dolara çıkmış, 2008 yılı sonunda ise 41,2 milyar dolarla tavan yapmıştır. 2009'un ilk altı ayında 11,3 milyar dolar olan cari açık yılsonunda 2005 yılındaki seviyeye ancak ulaşacaktır. Bu durum ihracattaki daralmanın krizin etkisi ile ithalata büyük çapta etkilediğini, aynı zaman dış kredi ve yabancı sermayenin

YILLARA GÖRE CARİ AÇIK (MİLYAR \$)

Yıl	Cari Açık (Milyar \$)
2002	626
2003	7,515
2004	14,431
2005	22,088
2006	32,051
2007	39,203
2008	41,525
2009(6ay)	11,340

YILLARA GÖRE ŞİRKET VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ (MİLYAR DOLAR)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Maddi Varlıklar	30,9	38,6	45,7	63,4	77,8	82,3
Yükümlülükler(Nakdi Kredi ve Borçlar)	50,7	58,7	72,1	160,2	139,4	161,0
Net Döviz Açığı	-19,8	-20,1	-26,4	-36,8	-61,6	-78,7

düşme seyirinde olduğunu ortaya koymaktadır. Sağlıklı bir ekonomide cari açığın düşmesi, ekonomik yapının değiştiğini ve iç kaynaklara yöneldiğini belgeler. Ancak biz bunu küçülmenin ve üretimin daralmasını ortaya çıkardığını bilmekteyiz. 2009 Temmuz'da ihracatın küçülmesi % 30,3'ü buldu. Sanayide bir önceki yılın aynı dönemine göre daralma % 33,4 yaklaştı. Bu ithalatı etkiledi ve dış ticaret açığı azaldı. En büyük düşüş demir-çelik'e % 60,1, makine imalatında % 30,4'ü buldu. KDV ve ÖTV'deki indirimler daha çok ithal ürünlerin avantajı olarak belirlendi. Bütün bunlar yine yatırımların azalmasının önlenemeyeceğini ortaya koyuyor, sanayide planlanan, tasarrufların artırılmasının, stratejik önemi bir kez daha gündeme getiriyor.

İstihdamı bölgesel bazda yaygınlaştırılıp, teşvik ve destekleri de buna dayalı olarak kalkınmanın öncelikleri yapacak bir sanayileşme, acil bir biçimde ülkenin temel sorunu olarak belirlenmektedir. Bugünkü teşvik sistemi yalnızca büyük yatırımları ve yabancı sermayeyi esas almaktadır. Büyük çapta KOBİ'lere yönelik bir sanayi teşviki mutlaka ele alınmak zorundadır.

DIŞA BAĞIMLILIK GÖSTERGELERİ

2008 Yılı sonu itibarıyla firmaların toplam maddi varlıkları 82,3 milyar dolar, yükümlülükleri (borçları) 161 milyar dolar oldu.

•Yükümlülükler	161,0 milyar \$
•Nakdi krediler	146,3 milyar \$
•İthalat borçları	14,7 milyar \$

- 2009 'un ilk altı ayında milli gelirdeki küçülme bir önceki yıla göre % 10,1 oranında
- Sektör başında küçülmeler (daralmalar) ele alındığında 2009 'un ilk 6 ayında , bir önceki yıla göre;
- Tarımda % 2,1
- Sanayide % 19,8
- Ticarette % 21,5
- Ulaştırma-Haberleşme % 15,2
- Diğer (Turizm,İnşaat) % 13,6
- Mali Sektörde (Bankalar) Büyüme % 12,1
- Konut Sahipliği Büyüme % 5,6

YILIN İLK ALTI AYINDA HARCAMALAR (2009)

Toplam Harcamalar	- % 10,1
Hane Halkı Tüketimi	- % 7,5
Devlet Tüketimi	% 6,9
•Maaş ve Ücretler	% 1,2
•Mal ve Hizmet Alımı	% 13,5
Yatırımlar	- % 30,3

Kamu	% 25,6
Özel Sektör	- % 38,1

2009 Temmuz itibarıyla 2008 Temmuzuna göre 12 aylık dönem karşılaştırıldığında Türk ekonomisi % 4,4 oranında küçülmüştür. Kişi başına milli gelir 8,926 \$ (2009 Temmuz) 2008 Yılı % 1,1 büyüme ile kapanmış 2009 Yılı % 6,1 küçülme (tahmin)

2009 Temmuzunda ihracat düşüşü % 30,3 'ü buldu.

Sanayide daralma ise bir önceki yılın aynı dönemine göre ihracatta % 33,4'e yaklaştı. En büyük daralma demir. Demir Çelikte % 60,1 Makina İmalatında ise % 38,4' bulmaktadır.

İSTİHDAM VE İŞSİZLİK TABLOSU (BİN KİŞİ)

	2008	2009(Haziran)
Kurumsal olmayan Nüfus (000)	69.72	70.021
15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	50.772	51.003
İş gücü (000)	23.805	24.014
İstihdam (000)	21.194	20.846
İşsiz (000)	2.611	3.168
İşgücüne katılma oranı (%)	46,9	47,0
İstihdam oranı (%)	41,7	40,8
İşsizlik Oranı (%)	11,0	15,1
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	13,6	17,0
Genç Nüfusta İşsizlik Oranı (%)	20,5	25,1
İşsizlik İstihdam Oranı (%)	3,3	3,9
İş Gücüne Dahil Olmayanlar (000)	26,967	26,989

TMMOB MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞUBESİ LPG/CNG SIZDIRMAZLIK İSTASYONLARI

HADIMKÖY İSTASYON

TEM Otoyolu Hadımköy Gişeler Mevkii
Mercedes Alkopol Fabrikalar Cad. No:5
Tel: 0 212 8582523

Çalışma Saatleri ve Günleri

Pazartesi	08.30-12.00 / 13.00-16.30
Salı	08.30-12.00 / 13.00-16.30
Çarşamba	08.30-12.00 / 13.00-16.30
Perşembe	08.30-12.00 / 13.00-16.30
Cuma	08.30-12.00 / 13.00-16.30
Cumartesi	08.30-12.00 / 13.00-16.30

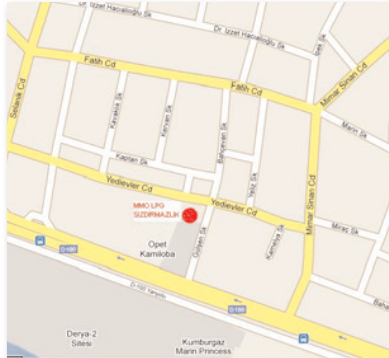

KUMBURGAZ İSTASYON

E-5 Karayolu Üzeri Princess Marin Hotel
Karşısı Kamiloba Opet Benzin İstasyonu Yanı

Çalışma Saatleri ve Günleri

Pazartesi	08.30-12.00 / 13.00-16.30
Salı	08.30-12.00 / 13.00-16.30
Çarşamba	08.30-12.00 / 13.00-16.30
Perşembe	08.30-12.00 / 13.00-16.30
Cuma	08.30-12.00 / 13.00-16.30
Cumartesi	08.30-12.00 / 13.00-16.30

KARTAL İSTASYON

Eski Yakacık Cad. Siemens Yanı
Kartalspor Açık Otopazarı İçi
Tel: 0 216 4730854

Çalışma Saatleri ve Günleri

Pazartesi	08.30-12.00 / 13.00-16.30
Salı	08.30-12.00 / 13.00-16.30
Çarşamba	08.30-12.00 / 13.00-16.30
Perşembe	08.30-12.00 / 13.00-16.30
Cuma	08.30-12.00 / 13.00-16.30

